

Zienswijze Energie Samen Gelderland op voorgestelde wijzigingen van de Omgevingsverordening Gelderland 2025-2026

Gelderland, 24 maart 2026

Algemene waardering

Energie Samen Gelderland waardeert een aantal aspecten in de voorgestelde wijzigingen. Met deze wijzigingen krijgt energie een belangrijke rol in de ruimtelijke ordening en krijgt netbewust bouwen aandacht. Energie Samen Gelderland waardeert ook de positie die de regionale samenwerking krijgt in deze wijzigingsvoorstellen.

Tegelijkertijd ziet Energie Samen Gelderland ook een aantal wijzigingsvoorstellen die niet alleen de voortgang van de energietransitie belemmeren, maar ook de beschikbaarheid van voldoende energie voor wonen, werken en verplaatsen zal verminderen. En dat terwijl die schaarste in onze provincie toch al sterk is.

Stikstofregels en energievoorzieningen

De energiecoöperaties/energiegemeenschappen in Gelderland werken aan de energievoorziening van de toekomst in onze provincie. Een belangrijk onderdeel daarvan is om vraag en aanbod zoveel als mogelijk lokaal bij elkaar te brengen en te sturen op zoveel mogelijk gelijktijdigheid (direct verbruik van opgewekte stroom), efficiënte opslag en systeemintegratie (opwek, warmte, koeling, opslag en conversie).

Bij die opbouw van dat energiesysteem van de toekomst is het van belang dat de leveringszekerheid niet in gevaar komt, zeker in de situatie waarin Gelderland zich bevindt met stevige netcongestie, ook op het laagspanningsnet. Wij verwachten de komende jaren in sommige wijken of buurten een tijdelijke inzet nodig te hebben van regelbaar vermogen, zoals noodgeneratoren, tijdelijke WKK-installaties en piekvoorzieningen. Zolang netcongestie bestaat, zal dit nodig zijn. Niet alleen bij energie hubs op bedrijventerreinen, maar ook in woonwijken en bij MKB-bedrijven.

De regels voor stikstofreductiegebieden zijn primair gericht op structurele emissiebronnen. In de praktijk kunnen zij echter ook gevolgen hebben voor deze tijdelijke energievoorzieningen. De huidige formulering, waarbij het aandeel emissies binnen een reductiegebied bepalend kan zijn voor toepassing van het volledige regime, kan in deze gevallen tot disproportionele effecten leiden.

Wij vragen de provincie daarom expliciet onderscheid te maken tussen structurele emissiebronnen en tijdelijke of ondersteunende energievoorzieningen.

Kleinschalige opwek

De ontwerpverordening bevat specifieke regels voor kleinschalige opwek, zoals erfmolens en kleine zonne-installaties. Deze regels maken in de praktijk deze kleinschalige opwek zo goed als onmogelijk, onder andere door de stapeling van eisen.

Erfmolens kunnen een bijdrage leveren in het lokaal bij elkaar brengen van vraag en aanbod. Met deze stapeling van eisen ((stilstand, detectiesystemen, ashoogte) wordt dat onmogelijk gemaakt. Om een erfmoelen enigszins rendabel te kunnen krijgen is een minimale ashoogte van 35 meter nodig.

Ook is het onlogisch om erfmolens op het bouwvlak te laten zetten, want daar zitten juist vleermuizen en vogels. Maak ruimte om uitzonderingen te creëren om ook tot op zekere hoogte buiten het bouwvlak te kunnen plaatsen.

Het is voor ons niet te verklaren en te begrijpen dat andere provincies erfmolens wel toestaan en dat onderzoek uit die provincies naar de mortaliteitseffecten van deze erfmolens niet openbaar worden gemaakt.

Grootschalige opwek

Windenergie

De wijzigingsvoorstellen bevat de instelling van een afstandsnorm van 2 keer tiphoogte voor windmolens.

Energie Samen Gelderland heeft in eerdere inspraak en zienswijzen de provincie meegegeven dat een afstandsnorm niet bijdraagt aan de gezondheidsbescherming van omwonenden, terwijl deze wel de ontwikkeling van windenergie in onze provincie belemmerd. De instelling van een geluidsnorm is een veel effectiever middel voor gezondheidsbescherming van omwonenden en draagt ook bij aan de verdere innovatie van windmolens op geluidsreductie. Wij staan dan ook achter het voorstel van de provincie om een standaard geluidsnorm van 45 dB in te voeren in de ontwerp-beleidsregel voor windenergie die nu ter inzage ligt.

Ondanks het feit dat onderzoek van de provincie Gelderland zelf uitwijst dat de afstandsnorm niet bijdraagt aan de gezondheidsbescherming van omwonenden, stelt de provincie deze afstandsnorm toch in in deze gewijzigde verordening en maakt daarmee de ontwikkeling van windenergie in Gelderland in veel gebieden onmogelijk. En dat terwijl de vraag naar energie door bedrijven en inwoners toeneemt en de netinfra letterlijk op hoogspanning staat in onze provincie.

Nu alle grond onder de reden om een afstandsnorm in te stellen is weggefallen en zij via een beleidsregel een geluidsnorm van 45 dB invoert, verzoeken wij de provincie om de afstandsnorm van 2 keer tiphoogte niet op te nemen in de provinciale verordening.

Zonneparken

De energiecoöperaties/energiegemeenschappen in Gelderland hebben een aantal zonneparken in ontwikkeling waarvan de provincie de afgelopen jaren heeft gesteld dat deze worden beoordeeld als een 'project in vergevorderd stadium' en daarmee onder het overgangsrecht voor zonneparken valt. Dit is daarom ook gecommuniceerd naar omwonenden van deze zonneparken.

Volgens de ontwerpverordening is de provincie voornemens om het overgangsrecht voor de aanleg van zonneparken te laten vervallen. De verwachting is dat een aantal van deze door ons ontwikkelde zonneparken niet onherroepelijk zullen zijn voor het einde van 2026.

Het schrappen van dit overgangsrecht is onverantwoordelijk naar de betreffende energiecoöperaties toe. Hun leden hebben geïnvesteerd in de voorbereiding van die projecten en zijn er tot nu toe vanuit gegaan dat die investering zou leiden tot een functionerend zonnepark. Het schrappen van dit overgangsrecht kan dus tot financiële schade leiden en tot ontmoediging voor burgers om via energiecoöperaties/energiegemeenschappen bij te dragen aan de energietransitie.

Wij vragen de provincie dan ook met klem het overgangsrecht in de verordening te laten staan en wel zodanig dat alle ontwikkelingen die in het verleden een positief advies van de provincie hebben ontvangen onder het overgangsrecht blijven vallen.

Namens Energie Samen Gelderland
Judith van de Geer, voorzitter
judith@energiesamengelderland.nl